

SAARELAISTEN SANOMAT

SAARELAISTEN
SUKUSEURA

Saarelaisten sukuseuran tiedotuslehti 1/2017

70 vuotta sitten

Kuvassa Pielisjärven pitäjän Varpasen kansakoulun oppilaat 24.5.1947, joukossa seitsemän Saarelaista. Vasemmalta opettaja Iivo Honkala, oppilaat Pirkko Saarelainen, Salme Kärkkäinen, Esteri Jelkänen, Milja Saarelainen, Meeri Saarelainen, Eira Saarelainen, Arvi Saarelainen, Bertta Saarelainen, Kalle Nevalainen, Raimo Tenhunen, Heimo Vaitola, Raimo Nevalainen.

(kuva Kalle Nevalaisen kokoelma)

Sukuretkelle
lisaan
12.6.!
s. 18

Kummitus-
tutkimuksen
taustat,
s.7

Viekin
Elias Saarelaisen
tyttäret
s. 13

Saarelaisten sukuseura perustettu 15.7.2000 Kolin Maunolassa
Sukupäivät joka kolmas vuosi - Seuraavat sukupäivät vuonna 2018

Puheenjohtajan palsta

VAPAAEHTOISTOIMINTA

Julkiset ja yksityissektorin palvelut täydentyvät alati laajenevan ns. kolmannen sektorin toiminnalla. Kaikkein selvimminkin tämä näkyy yhteiskunnassamme, kun käydään parhaillaan keskustelua sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoiminnan uudelleen järjestelyistä. Pääsääntöisesti tämän kolmannen sektorin palvelukin on palkkatyötä ja asiakkaille maksullista.

Kaiken edellä mainitun lisäksi jopa joka kolmas suomalainen osallistuu vapaaehtoistoimintaan arvostamansa asian hyväksi. Puhutaankin vuositasolla jopa sadoista miljoonista työtunneista, jotka on eräissä laskelmissa arvioitu rahallisesti kahdeksi miljardiksi euroksi. Kysyä voi ”olisiko Suomi kehittyneempi palveluyhteiskunta, jos meillä ei olisi näin mittavaa palkatonta vapaaehtoistoimintaa?” Uskallan epäillä!

Vapaaehtoistoiminta on toimimista yhteisen aatteen hyväksi, joten useimmiten se edellyttää yhdistyksen perustamista. Toki yhdistys voi olla virallisesti rekisteröity tai rekisteröimätön. Aatteellisista yhdistyksistä suurimpia ryhmiä ovat ammatilliset ja poliittiset toimijat sekä toisaalta erilaiseen vapaa-aikaan, urheilu- ja harrastetoimintaan keskittyvät yhdistykset. Kolmanneksen yhdistyksistä muodostavat kulttuuri-, sosiaali- ja hyväntekeväisyisyhdistykset.

Meitä sukulaisia yhdistää tämä Saarelaisten sukuseura, joka on myös rekisteröity yhdistys. Rekisteröinti on vahvistettu patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin 5.4.2001. Se puolestaan on edellyttänyt yhdistyksen sääntöjen kirjoittamista sekä hallituksen muodostamista. Sukuseuran perustajajäseninä ovat toimineet Seppo Saarelainen, Tuomo Saarelainen ja Olavi Martikainen, joille tästä lämmin kiitos kuuluu. Toki he ja monet muutkin, mm. Olavi Saarelainen pitkäaikaisena puheenjohtajana ja Heikki Saarelainen varapuheenjohtajana ja rahastonhoitajana, ovat omaa aikaansa säästämättä tehneet hyvää työtä seuran hyväksi. Tosiasiassa yksi meistä, Olavi Martikainen lukuisten sukukirjojen sukututkimustyötä tehneenä on kaikista eniten antanut aikaansa ja osaamistaan sukuseuran hyväksi. Kun vielä arvioidaan sukuseuran jo kuudentoista vuoden aikaista toimintaa, niin lukuisten henkilöiden hallituksessa ja seuran tarkastustoiminnassa mukana olleiden työpanosta on tarvittu. Kaikki tämä onkin ollut Saarelaisten sukuseuran erinomaista vapaaehtoistoimintaa seuran ja sen jäsenistön hyväksi. Kiitän kaikkia Teitä ”kortensa kehoon kantaneita”! Seuran toiminta jatkuu ja hakee uusia virikkeitä ja toimintatapoja. On luonnollista, että osa meistä luopuu jäsenyydestä, mutta tilalle toivottavasti saamme uusia, aktiivisia jäseniä mukaan sukuseuraan. Myös kaipaamme tietoja ja yhteydenottoja sukuseuran jäseniltä, jotka haluaisivat osallistua sukuseuran hallitustoimintaan. Harva meistä rohkenee esittää itseään, joten tarvitaan läheisten ja tuttavien aloitteellisuutta. Odotan siis ehdotuksianne!

Kesäaika on pian käsillä kiireineen ja juhlineen.

Kaikille Teille toivotan kaunista ja rentouttavaa kesää!

Helsingissä 12.huhtikuuta 2017.

Kalevi Saarelainen, pj

**Kirjoituskilpailu teemalla
” SUVUN KARJALAISUUS / SAVOLAISUUS”**

Kirjoitusten otsikot:

- 1) Minun karjalaisuuteni / savolaisuuteni
- 2) Juureni / kesäkotini synnyinmaakunnassani
- 3) Unohtumaton muistoni
- 4) Kirje vanhemmilleni
- 5) Muukalaisena ”vieraalla maalla”
- 6) Sata itsenäisyysvuotta saarelaisuutta
- 7) Vapaamuotoinen, omaa karjalaisuutta / savolaisuutta koskeva otsikko

Kirjoituksessa toivotaan henkilökohtaista ja tuoretta otetta, huumoriakaan unohtamatta. Kirjoituksen pituus on n. 3000 - 5000 merkkiä. Murteen käyttäminen on mahdollista.

Kirjoitukset pyydetään lähettämään pdf:nä **31. 12. 2017 mennessä** osoitteeseen kalevi.saarelainen@herdesign.fi.

Kirjoituskilpailun arviointitoimikuntaan kuuluvat Anita Saarelainen, Olavi Saarelainen, Seppo Saarelainen ja Kalevi Saarelainen, pj.

Kilpailun palkintostipendit:

1. Palkinto: 400 euroa
2. Palkinto: 200 euroa
3. Palkinto: 100 euroa
4. Tunnustuspalkinto/ kirjapalkinto

Tulosten julkistaminen tapahtuu ja kirjoituskilpailun voittajat palkitaan seuraavilla sukupäivillä. Voittaneille tiedotetaan sijoittumisesta etukäteen.

Kilpailuun osallistuneet kirjoittajat antavat myös luvan kirjoituksen julkaisemiseen lehdessä ja/tai kotisivulla. Kirjoitusten sisältöä on lupa hyödyntää sukuseuran myöhemmässä toiminnassa.

Saarelaisten sukuseuran hallitus

Saarelaisten sukuseura ry.

Y-tunnus: 1867887-2

Toimikausi 2015-2018

Hallitus:

Kalevi Saarelainen, pj. Ruonansalmentie 10
b as 3, 00830 HELSINKI. Puh. 0400467003
kalevi.saarelainen@herdesign.fi

Raimo Saarelainen, vpj. Puh. 050563 2180.
raimojk.saarelainen@gmail.com

Veijo Saarelainen, Porkkatie 7 C 16, 80230
JOENSUU. Puh. 0400913585 tai
0449730962. veijo.saarelainen@wippies.fi

Erkki Saarelainen, Suolakivenkatu 14 C 48,
00810 HELSINKI, puh. 050 368 7422.
erkki.saarelainen@kolumbus.fi

Leea Hiltunen, Koivulankuja 15 J, 26200
RAUMA, puh. 050 402 1892,
leea.hiltunen@dnainternet.fi

Leena Rauhala, Vallerinkatu 13-15 A9,
33270 TAMPERE, puh. 050 511 3176.
leena.rauhala@gmail.com.

Seija Saarelainen, Eerontie 3 A 7, 81720
LIEKSA, puh. 050 356 0815.
seija.saarelainen1@luukku.com

Raimo Soininen, Kivimäentie 8, 13880
HATTULA, puh. 040 492 322.
raimosoininen3@gmail.com

Osmo Turunen, Herralanniemi 9 A, 81850
MÄTÄSVAARA, puh. 040 742 8919.
osmoturunen@hotmail.com

Marjatta Törhönen, Koulukatu 7, 75500
NURMES, puh. 040 829 4819,
marjatta.torhonen@gmail.com

ASIAANTUNTIJAJÄSENET

Olavi Saarelainen (kunniapj.),
RAUTALAMPI, puh. 045 2376 286.
olavi.saarelainen@gmail.com

Seppo Saarelainen (kunniapj), Rönöntie
15 C 13, 70100 KUOPIO, puh. 0500 279
545, seppo.saarelainen@betonimestarit.fi

Olavi Martikainen (kunniajäsen),
Ulappasaarentie 2 C 51, 00980
HELSINKI, puh. 040 543 974,
olavi.j.martikainen@gmail.com

Toiminnantarkastajat:

Pirjo Ruuska, Mustalammintie 3, 43500
KARSTULA, puh. 040 715 7211.
pirjo.ruuska@epira.fi

Anita Saarelainen, Muhoksentie 9, 43500
KARSTULA, puh. 0400 599 990 90,
anita.saarelainen@hotmail.com

Varalla:

Johannes Salminen, Suurpäänkatu 13 C
37, 20610 TURKU, puh. 0400 199 581

Anna-Leena Pylkkönen, Urheilukatu 25 B
14, 81700 LIEKSA, puh. 0400 828 611

Saarelaisten Sanomat 1/2017

Toimitus ja taitto: HALLITUS/
Veijo Saarelainen

Paino: Grano Oy Joensuu
Painos 340 kpl

ISSN 2342-2289

www.saarelaiset.fi

Olavi Martikainen -Voudin verotettavien kirjasta

Heikki Antinpoika Sarinin suku poika Sigredin kautta Mikko ja Tuomas Saarelaan ja Varpasen Petter Saarelaiseen

Kun Kustaa Vaasa sääti voudit pitämään kirjaa verotettavista 1546, Heikin kolme vanhinta poikaa, Esko, Kaapo ja Heikki maksoivat veroa jo silloin. Veljeksillä oli v. 1558 Kiantajärvellä kalastamassa 3 haapiokuntaa, kussakin 2 haapiota. Sigred oli jäänyt nuorimpana kotiin ja isän kuoltua päässyt kotitilan isännäksi. Suku asui Oulunsuussa. N. 1650 Petter Niilonpoika oli muuttanut Nurmekseen.

- s. n. 1460   **Anders** (s. 1450 – 70) ei enää ollut maksamassa veroa 1546
- 1546   **Hendric Sarin** (s. 1480 – 1510)   15 – ½ kapahaukia-voita
1567 Heikki oli Limingan suurpitäjän suurin karjanomistaja (30 lehmää) ja peltoakin melkein eniten.
- 1565   **Henrich Sarijan**   42 – 23 – 12
42 panninmaata = n. 4,4 ha + lehmä- ja henkilöperustevoita
- 1572   **Sari Hendric**   43 – 8 – 18
panninmaata – nokkaveroa – (karjanvoiveroa?)
- 1573   **Sigfred Hindss.**   43 – 8 – 16
1579 pohjoispohjalaiset tekivät voitokkaan ryöstöretken Vienaan. 1580 alkoi suurten tuhojen vuosikymmen, Oulu-järven asutus, Oulunsuu ja Oulun erämaan asutustatuhottiin koston ja vallanhalusta.
- 1579   **Sigfred Hinds.**   25 – 5 - 15
1588 venäläiset tappoivat liki 100 haukimiestä.
- 1593   **Sigfred Hendrss.**   18 – 4 - 4
Pohjois-Pohjanmaan tilit 1596-1597 hävinneet.
- 1603   **Sigfred Henrichsson**   12 – 3 – 4
- 1611   **1 Sigfred Henrichsson**   **2/3 Hendrich Sigfredsson**
manttaalit   7 ½ öre – 5 lab   4 öre – 3 lab
- 1622   **Sigfred Henrichsson Henrich Sigfredson**   3 ½ fr – 4 fr   1 fr – 1 fr
1620- ja -30 -luvulla erityisen ankaria sotaväenottoja, jolloin oli Puolan sota ja 30-vuotinen sota
- 1623   **1 Sigfred Hindrichsson**   **2/3 Hendrich Sigfredsson**
- 1629   **Nils Sigfredsson**   **Hendrich Sigfredsson**   7 – 5 – 8 – 8 – 16
ödhe (autio)   veroperusteita
- 1635   **Nils Sigfredsson**   **Michell Nilsson**
- 1653   **Michel Nielsson**   **Thomas Nielsson**   **Petter Niilonp.**
Nurmeksen Hevoslahteen
8 – 14   8 – 16   1651-79, (Saloheimo, Nurmeksen historia)
- 1654   **Mikko Niilonp.**   **Tuomas Niilonp**   **Petter Petterinp.** (1699-1780)
ES 2469   **Niilonp. Saarela**   Saarela   vuoteen 1739 Nurmes, Herttua nro 8139
sen jälkeen asuinpaikka: Pielisjärvi, Varpanen
(SAARELAISTEN SUKUKIRJA, Suku 7)

Sukunimi Saarela ilmestyi Mikko ja Tuomas Niilonpojille kansallisarkiston digikirjasta ES 2469, No 8139. Petter Niilonpojasta Kimmo Saarelaiseen ja Olavi Martikaiseen (SUKUA 7)

Hallituksen tiedote toimikaudesta 2016

TULOSLASKELMA 2016	2015	2016
VARSINAINEN TOIMINTA		
TUOTOT	17325,00	1278,00
KULUT	18568,19	2966,30
Kulujäämä	-1243,19	-1688,30
YLEISKULUT		
Kulujäämä	689,26	454,49
	-1932,45	-2142,79
VARAINHANKINNAN TUOTOT		
Tuotto/kulujäämä	2026,00	2046,00
	93,55	-96,79
SATUNNAISET TUOTOT		
	0,00	50,00
Tilikauden tulos	93,55	-46,79
Tilikauden ylijäämä	93,55 -	46,79
TASE VASTAAVAA		
VAIHTO-OMAISUUS		
Muu vaihto-omaisuus Sukukirja 2	2 041,20	841,20
Muu vaihto-omaisuus Sukukorut	1 173,03	1083,03
Muu vaihto-omaisuus Kuvakirja	6 884,00	6484,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	10098,23	8408,23
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
Pankkitili 560005-2253652	3 482,11	5199,32
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13580,34	13607,55
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Ylijäämä edell. tilikausilta	13 215,79	13309,34
Tilikauden ylijäämä/alijäämä-	93,55	-46,79
Oma pääoma yhteensä	13 309,34	13262,55
Saadut ennakot	271,00	345,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13580,34	13607,55

Kokouksia

Hallituksella oli toimintakaudellaan kaksi kokousta: ensimmäinen pidettiin 27.2.2016 Suonenjoella, Myllykosken Kievarissa ja toinen 30.7.2016 Punkaharjulla Hotelli Punkaharjussa. Vuoden 2017 puolella on pidetty yksi kokous 25.3. Tampereen suomalaisella klubilla. Hallitusjäsenet ovat maksaneet kokoukskulut.

Muistomerkki

Kolin kotiseutuyhdistys oli käynnistänyt muistomerkkin toteuttamisen Kolilla vaikuttaneen kansanedustaja, herastuomari Pekka Saarelaisen merkittävän elämäntyön muistamiseksi. Kunniapuheenjohtajamme Seppo Saarelainen lahjoitti muistokiven toteuttamiseen 1 000 euroa. Kustannuksista muilta osin vastasi kotiseutuyhdistys. Muistokivi paljastettiin Kolin kirkolla 28.8.2016.

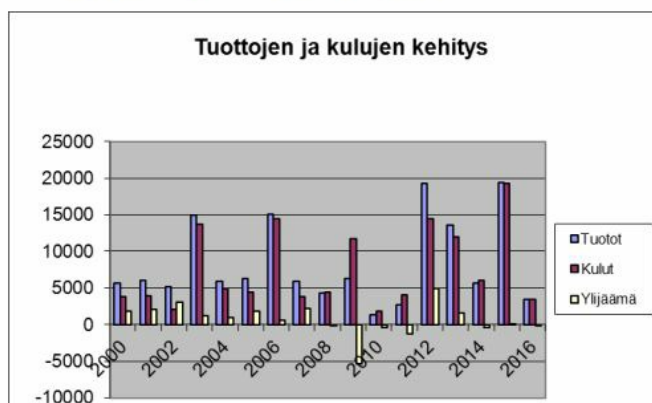
Risteilyä

Puheenjohtaja järjesti jäsenistölle omakustanteisen risteilymatkan Tallink-yhtiön Tallink Super Star-laivalla ja Tallink Conference & Spa –hotelliin. Matkalle ilmoittautui kaikkiaan 15 sukuseuran jäsentä ja se suoritettiin 11.-12.11.2016.

Taloutta

Tilivuoden suurimpia tuloeriä olivat kuvakirjan m yynti 450 (v. 2015 7 650) euroa, sukukirja 2 myynti 650 (v. 2015 1000) euroa ja sukukorujen myynti 108 (v. 2015 1 795) euroa. Sukututkimuksen kulut olivat 0 (v.2015 100) euroa. Sukuseuran arkistoista on tehty sopimus Joensuun maakunta-arkiston kanssa vuoteen 2021 ja sinne on siirretty jo vuosien 2013-2015 asiakirjat. Jäsenmäärä on loppuvuoden päivytyksen jälkeen pudonnut 312:een. Kolmena vuonna jäsenmaksunsa maksamatta jättäneet poistettiin rekisteristä.

Tuottojen ja kulujen kehitys 2000 – 2016

KUMMITUSTUTKIMUS (2.osa) Yrjö
Saarelainen

Viime lehdessä Olavi Martikainen kertoi työnjakomme mukaan osuutensa kummitustuvista ja pohti teemaamme. Vielä päätimme tarkastaa Pyhäjärven autiotuvan Kittilässä.

Maahisten kerrottiin siellä aukovan tuvan ulko-ovea. Parisen kilometriä taivallusta autolta ja tuvan hahmo alkoi näkyä. Pian takka lämpisi ja käytiin ilta-aterialle. Sitten kumpikin kömpi makuupussiinsa odottamaan, milloin maahinen tempaisee oven auki.

Valveilla vielä oltiin, kun ovi äkkiä aukeni! Räpyttelimme epäuskoisina silmiämme. Tulija ei ollutkaan maahinen, vaan nuori nainen, joka oli patikoinut jalkansa rakoille. Meidän oli tunnustettava neidolle, ketä tosiasiallisesti olimme odottaneet. Neitoa nauratti huomatesaan tuvassa yöpuulla kaksi vanhaa ukkoa, jotka puhuivat hassuja. Esitimme itsemme kummitustutkijoina.

Ruokailtuaan neitokin kömpi makuupussiinsa ja lämpenevä autiotupa uuvutti väsyneet kulkijat makeaan uneen.

Olavin kanssa heräsimme aikaisin huomaten tuvan oven olevan visusti kiinni. Maahiset eivät olleet sitä aukoneet. Neitokin heräsi kolisteluihimme. Ehdotin, että teenkö hänelle tulen takkaan, sillä me pikimmiten lähdemme tästä eteenpäin. Mielihyvin hän sen hyväksyi ja vakuutti yksin pärjäävänsä. Aamupalan syötyämme nostimme rinkat selkäämme, hyvästelimme neidon ja matka jatkui.

**Metsänpeikko
Mustaojan kämpällä?**

Metsänhoidon professori Erkki Lähde kertoo kirjassaan ”*Luovuudenlähteellä-syväekologinen puheenvuoro*” metsäkämpästä, jonne johtavien pitkospuiden varressa asustelee metsänpeikko! Sen tehtävä on tarkkailla pitkoksien kulkijoita, mitä ovat miehiään. Lähde kertoo jututtaneensa peikkoa kaksikin kertaa ja kämpän saunassa saunatontut olivat Lähdettä ja hänen kahta matkakaveriaan kylvettäneet. Hän ei kirjassaan mainitse kämpän nimeä. Sain kuitenkin selville kyseessä olevan Mustaojan kämpän Kivalon vaara-alueella. Ei kun sinne! Jostain syystä Olavi ei olisi lainkaan halunnut lähteä paikkaa katsomaan. Mutta niin oli aikoja sitten sovittu ja siinä pysyttiin.

Tiellä tuli vastaan puomi ja oli taas heiteltävä toista toisen

eteen toista kilometriä. Kämpä oli vuokrattu metsästysseuralle ja etukäteen tiedusteltuani siellä ei ollut mahdollista yöpyä. Sauna oli jätettävä tutkimusten ulkopuolelle. Kävelimme pitkospuita edestakaisin, mutta metsänpeikkoa ei näkynyt missään! Se oli tipotiessään! Olikohan professori Erkki Lähde kirjassaan valehdellut? Yllättäen tein kuitenkin havainnon, joka voisi vielä jopa johtaa läpimurtoon kummitustutkimuksen saralla. En siitä hiiskunut juurikaan Olaville, joka oli halunnut jättää kohteen väliin. Nimittäin vuonna 1997 voimaan tullut metsälaki määritteli ns. ”erityisen tärkeät elinympäristöt” (ML:n 10§).

Havaitsin, että monet niistä olivat pakanuuden ajan uhripaikkoja! Lähteet, lehdot ja kalliojyrkänteet olivat tällaisia, myös luonnonsuojelulain yksittäiset erikoiset puut. Ihmettelin, miksi puroista ja noroista,

Pitkospuut Mustaojan kämpälle

Mustaojan käämpä

jotka luonnontilaisina tai sen kaltaisina ovat myös ML 10§:n kohteita, ei pakanallisessa mytologiassa ole mainintoja?

Asian laita selvisi kuitenkin lukiessani erästä toista Erkki Lähteen kirjaa. Sen mukaan purojen ja norojen varsilla asuivat keijukaiset! Mustaojan käämpän pitkospuut menivät pienen puron yli, mutta myös sen molemmin puolin olevan purovarsilehdon yli! Siksihän metsänpeikon olisi pitänyt myös siellä olla vahtimassa, koska lain mukaan kohteen ominaispiirteitä ei saa vaarantaa! Miksi tällaiset kohteet metsässä miehitetään henkimaailman olennoilla? Ovatko ne siis vain henkimaailman olentojen ”erityisen tärkeitä elinympäristöjä”?

Osallistuvaa havainnointia

Olavi oli alunperin ehdottanut kummitutkimuksemme tieteelliseksi menetelmäksi ”osallistuvaa havainnointia”. Kuitenkaan henkimaailmasta ei nähty eikä kuultu pihauksiaan. Hän totesi itsekin tut-

kimusten tuloksista kirjoittamisen muuttuneen vaikeaksi. Kai hän lähtökohtaisesti oletti autiotupakirjan kertomukset kummitustuvista todellisiksi. Entäs, jos kummittelu ei olekaan paikkakohtainen juttu, vaan enemmänkin henkilökohtainen? Silloin kai pitäisi puhua vinttikamarin kummittelusta. Eräs mummo kertoi kerran näkevänsä metsässä menninkäisiä ja tonttuja. Hän sanoi myös, että ne eivät näyttäyty sellaiselle henkilölle, joka kulkee metsässä leimakirves kädessään. Vanha metsuri oli kuunnellut jutustelua ja varmaan arveli, että mummo oli narraamassa vähän yksinkertaista kaveria ja päätti hänkin laittaa parastaan: ”Kun olin kerran kulotusalueella kylvämmässä männyn siemeniä ja löin kuokalla kannon viereen, niin se menninkäinen joka kerta puhalsi kannon alta tuhkat silmille. Illalla naama olikin sitten kokonaan musta!”

Sulkematta pois todellisen kummittelun mahdollisuutta, jota tutkimaan Olavi oli lähinnä keskittynyt, pyrin puolestani analysoimaan vinttikamarin

kummituksia. Nyt kun kummitutkimuksen kenttätyöt Lapissa on tehty, on aihetta tutkia alan kirjallisuutta.

Alan kirjallisuutta

Martti Haavio kirjoittaa eräässä vanhassa Kotiseutulehdessä, että 1600-luvulla lappalaiset palvoivat Tornion Lapissa kuuluisaa seitaa nimeltä **Wirkku-Akka**. Se oli kookas puun kanto, jonka pirkkalaiset lopulta hakkasivat kappaleiksi. Pirkkalaiset olivat Tornionjo-kilaakson talonpoikia, joille Ruotsin kuningas oli antanut oikeuden verottaa lappalaisia. Tornion kirkkoherra **Torneaus** mainitsee kysymyksessä olleen liiviläisen eukon (livfländska käringen). Mistä kirkkoherra on tällaisen käsityksen saanut, sitä Haavio ei kerro. Epäilen kuitenkin, että Torneaus on saanut käsiinsä **Henrik Lättiläisen** kronikan, joka kertoo ajasta jolloin kristinusko tuli Baltiaan. Kronikan kirjoittaja oli roomalaiskatolinen pappi ja kirja on vanhimpia kirjallisia lähteitä kyseiseltä ajalta. Siinä kerrotaan, mitä Baltian suomensukuiset kansat palvelivat epäjumalinaan. Mainitaan mm. tapaus, jossa lähetyssaarnaaja hakkasi puujumalan kappaleiksi ja kansa ihmetteli, kun se ei vuotanut verta! Tarinoita pakanallisten puujumalien verenvuotamisista on toki muualtakin ja myöhemmiltäkin ajoilta. Haavio itse etymologisin perustein määrittelee lappalaisten seidan *linnunsadineukoksi*, jolle uhrattiin riistalintujen saamiseksi. Myös venäläiset kronikat kertovat savolaisilla kaskeajilla olleen puisia epäjumalia, jotka keskinäisissä kahaikoissa hakattiin kappaleiksi.

Harsintahakkuu

Mustaojanikämpältä muutama kilometrin päässä sijaitsee Siperian päivätupa. Läheltä alkaa puulajipolku, jonka varteen on istutettu parikymmentä ulkomaista havupuulajia kokeilumielessä. Tämän polun Olavin kanssa kiersimme. Päivätupa on aiemmin ollut Metsätutkimuslaitoksen maastotutkimusalue. Tuvan seinillä on tauluja, joissa kerrotaan professori **Risto Sarvasen** saavutuksista metsätutkimuksessa. Sarvas oli yksi niinsanotun *harsintajulkilausuman* allekirjoittajista vuonna 1948 ja siihen pohjautuen alettiin tehdä avohakkuuta ja istuttaa taimia. Nähtiin, että harsintahakkuut johtavat ikävään tulokseen metsien suhteen.

”Kun sillä tavalla hakkovvaa, jotta ottaa suurimpia puita aena poes, niin pienemmät piässöö vahvistummaan, eekä mehtä lopu koskaan”, määritteli naapurikylän seppä, kun poikasena kävin isän mukana hevosta kengityttämässä. Lupaavaa, jos olisi totta sepän puhe! Hän oli vankkumaton harsinnan kannattaja. Häneen oli vinttikamarin kummitus iskenyt peruuttamattomasti kyntensä!

Professorit Risto Sarvas ja Erkki Lähde eivät taatusti sopisi samalle autiotuvalle! Lähteen hyökkäys harsintajulkilausumaa vastaan on näkynyt niin hänen kirjoituksissaan kuin puheissaankin. Lähde on naapurikylän sepän tapaan vankkumaton harsintahakkuiden kannattaja. Hän on vain antanut tälle tuhoisalle menetelmälle uuden nimen ”jatkuva kasvatust”, minkä hän itsekin myöntää. Lähde opettaa, että metsä ja

puut ovat ”pyhiä” ja avohakkuu syntiä. Aivan samoin opettaa teologian tohtori **Pauliina Kainulainenkin**, joka on kirjoittanut kirjan ”Metsän teologia”. Sen mukaan taimikoiden hoitoa ei tarvita oikeastaan ollenkaan! Metsäalan ammattilehdissä taas voitellaan taimikoiden hoitorästejä. Muutama vuosi sitten pidettiin Kajaanissa piispapalaveri, jossa kuusi korkeasti oppinutta teologia-tavoitteli Kuopion piispan virkaa, em. Kainulainen mukaanlukien. Sähköpostina ehdokkaille oli lähetetty yleiskysymyksiä. ”Ovatko metsien avohakkuut syntiä”, kysyttiin? Yleisöä nauratti. Kolmen teologin mielestä oli, kolmen teologin mielestä ei ollut! ”Ei se syntiä ole, mutta se on TYHMÄÄ”, arveli valituksi tullut **Jari Jolkkonen!** Tuntui siltä, että metsänhoidon besserwiserit oli nyt nähty! Lutherin regimenttiopin mukaan kyseinen asia ei edes kuulu papeille, koska Jumalan hallintavallantyo tässä kysymyksessä kuuluu maalliselle regimentille!

Jumalan läsnäolo

Kainuun opistolla oli vuosia sitten ekumeeninen tilaisuus, jossa edustajia oli eri kirkkokunnista ja liikkeistä. Mukana oli myös ortodoksisen kirkon patriarkka **Bartolomeuksen** neuvonantaja professori **John Chryssavgis**, joka esitelmöi: ”Puut heijastavat Jumalan läsnäoloa”, ottaen esimerkin Mamren tammistosta, jossa Jumala ilmaisi itsensä **Aabrahamille**. ”Jos et rakasta puita, et rakasta Jumalaa! Puiden kaataminen eliminoi Jumalan läsnäolon”, kertoi

professori. Ekologinen tila kuului palautuvan, kun ei tehdä mitään! Tätä hän perusteli egyptiläisillä erämaaisilla, joilta saatana oli tullut kyselemään, että mitäs te oikein hommailette? Erämaaisät olivat vastanneet, että eivät he tee mitään! Silloin saatana oli lähtenyt pois huomattuaan, ettei työpaikkakiusanteko ollut mahdollista! Mitä tällaisten kirkonmiesten ja muutaman metsäprofessorin käsityksistä olisi ajateltava? Rippikoulussa aikoineen opetettiin, että synti on vihollisuutta Jumalaa vastaan. Mutta eihän puu, enempää kuin metsäkään ole kristillisen kirkon Jumala, kuten em. Kannanotot antavat ymmärtää! Pakanat ovat puita jumalinaan ijät ja ajat palvooneet! Raamatussa mainitaan ihmisen tehtävänä luonnon viljeleminen ja varjeleminen. Mutta eihän ole mielekästä viljellä, ennenkuin entinen kypsä puusato on hakattu pois. Kun avohakkuun jälkeen viljellään, on jo kysymyksessä myös varjelu. Uusi metsä lähtee kasvamaan tilalle.

Ymmärtääksemme vinttikamarin kummituksen olemusta, meidän on tunnettava kirkkohistoriaa. Jo varhain 100- ja 200-luvuilla esiintyi harhaoppia nimeltä *gnostilaisuus*. Vanhoissa kristillisissä kirjoituksissa sen oppi-isäksi mainitaan Raamatustakin tuttu **Simonnoita (Simon Magus)**. Vanhoissa gnostilaisissa teksteissä kerrotaan mm, kuinka **Jeesus** rukoili Taivaan Isää ja Maaäitiä! Maaäiti on siis harhaoppisten jumaluus! Ortodoksi-professori John Chryssavgis taas mainitsi, miten koko maapallo on ikoni! Myös Erkki Lähde lainailee joskus kir-

joituksissaan vanhoja gnostilaisia tekstejä.

Natsien metsänhoito-oppi

Lähteelle läheinen maailmankatsomus lienee **Rudolf Steinerin antroposofia**. Sen lisäksi *teosofia*, *ruusuristiläisyys ja vapaamuurarius* edustavat tässä ajassa monimuotoista gnostilaista traditiota. Kysyin kerran uteliaisuuttani eräältä Metsäntutkimuslaitoksen tutkimusaseman johtajalta, miksi Lähde puhuu toisin, kuin te muut? Aikansa asiaa pyöriteltyään, hän mainitsi Metlassa olevan käsityksen, että se johtuisi Lähteen teosofisesta maailmankatsomuksesta! Vaikka asiaa ei mielellään myönnetäkään, myös natsien Rosenbergin mytologia edustaa gnostilaista traditiota. Jopa natsien omaksuma metsänhoito-oppi ”*dauerwald*” -kestometsäoppi on hyvin samankaltainen, kuin Lähteen ”jatkuva kasvatusta”! Tämä johtuu siitä, että asioita hahmotetaan samankaltaisesti. ”Jatkuvassa kasvatuksessa” ei olekaan kysymys metsätieteestä, vaan ideologiasta! ”*Suomen tieteen historia*”-nimisessä kirjassa mainitaan natsien ”*dauerwald*”-metsäoppi, ja todetaan, että tietävätköhän nykyajan vihreät, että heidän oppi-isänsä metsänhoidossa on natsijohtaja **Herman Göring!**

Runsas kolmannes metsänomistajista uskoo ”jatkuvaan kasvatukseen”, vaikka he eivät ole tietoisesti natsia ja ovat jopa kristittyjä tai ateisteja. Tuskinpa he ovat perillä menetelmän ideologisesta taustasta. Heillä on kuitenkin itseriittoinen *besserwisser*-asenne. He

Siperian päivätupa

eivät tunne Cajanderin metsätyyppiteoriaa, puhumattakaan, että osaisivat hahmottaa sitä maastossa. Siitä huolimatta he laukovat varmoja mielipiteitä metsänhoidosta ja polkevat alleen metsäalan ammattitaidon ja luotettavien metsätiedemiesten tutkimustulokset. Siksi vinttikamarin ovela kummitus saa heidät kynsiinsä. Vieläpä huonon ammattitaidon omaavien metsäammattilaisten aikaansaannokset ovat heille varmin todiste omasta erinomaisuudesta. Erkki Lähde puhuu heille mielikuvilla ”kovista ja pehmeistä” metsänhoitomenetelmistä. Psykologisesti kysymys on halkomisesta eli *splittauksesta*. Se on *defensimekanismi*, jonka psykologit tietävät väärentävän todellisuudentajua. Kommunikaatioteoreetikot pitäisivät tätä malliesimerkinä siitä, miten ideologia toimii yksinkertaistavana koodina kommunikaatiossa.

Kovat ja pehmeät

Vinttikamarin kummitus käyttää myös filosofi **Hegelin** logiikkaa. ”Kovat” metsänhoitomenetelmät ovat teesi.

”Pehmeät” puolestaan antiteesi. Lähde kyseenalaistaa myös karujen maiden luontaisen uudistamisen mäntysiemenpuilla, koska hänen harvennukset ja uudistamisen yhdistävä ”jatkuva kasvatuksensa” on edellisiä korkeammalla tasolla oleva synteesi. Kun **Rudolf Steiner** satakunta vuotta sitten kävi Suomessa, hän julisti, miten uhanalaisessa maailmantilanteessa on saarnattava Hegelin logiikkaa. Tason noustessa uhat väistyvät! Lähteen vuosikymmenten takainen pelko on metsien kuoleminen saasteisiin. **Pauliina Kainulaisen** mörkö on ilmastonmuutos. ”Jatkuva kasvatusta” on heille pelastusoppi näihin ukiin.

1980-luvulla kaksi ryhmää metsäprofessoreita, ulkomainen ja kotimainen analysoivat Lähteen ”jatkuvaan kasvatusta” todeten molemmat kyseisen tutkimuksen tieteellisesti kestävämmäksi. Lähde hyllyttiin pois tutkimuksen johdosta. Siitä huolimatta poliitikot ministeri **Sirkka-Liisa Anttilan** aloitteesta laillistivat kyseisen menetelmän kolmisen vuotta sitten. Suomi siirtyi metsänhoidossa totuuden jälkeiseen

Pyhäjärven maahisautiotupa Kittilässä

aikaan! Nyt 20 – 30 % metsäammattilaisista organisaatiosta riippuen suosittelee ”jatkuvaa kasvatusta” ja loput on sitä vastaan tai yrittää taiteilla kahdella pallilla. Ketä metsänomistajan olisi nyt uskottava? Tilanne on hyvin jakomielinen. Psykiatrit varmaan puhuisivat kaksoissidosmetsäneuvonnasta (vrt. G. Bateson)!

Vaikka metsänhoidon taso on selvästi alkanut laskea näillä ”uudistuksilla”, sitä ei edes metsänomistajien etujärjestössä tunnusteta. Viime eduskuntavaalien ehdokkaista peräti 43 % halusi metsälain, jolla avohakkuut kokonaan kiellettäisiin. Siitä seuraisi kantohintatason romahtaminen, koska kantohinta on jäännöshinta ja Lähteen mallin puunkorjuu kallista. Todennäköiset häiriöt puukaupassa vaarantaisivat monet tehdashankkeet. Ken ei vielä usko vinttikamarin kummitukseen?

Pakanuus ja myyttien maailma

Pakanuus aidoimmillaan ei ole vain ateismia, vaan myös uskoa mystisten luonnonvoimien ja -henkien maailmaan. Puulta kuuluu saavan voimaa halattaessa, ne vuotavat verta vahingoitettaessa ja johtavat mystikot jopa keskustelevat puiden kanssa. Virossa ”pyhät” puut, jopa järvet ovat vaihtaneet paikkaa alkuperäisiltä sijoiltaan. Lappalaisten seidat ovat ukkoja ja akkoja! Näin ihmisten ominaisuuksia projisoidaan luonnonobjekteihin! Utopian ainekset löytyvät menneisyyden kulttuureista, kalevalaisuudesta, yliluonnollisista tietäjistä ja lahopuisista aarnimetsistä, joissa metsänpeikot, menninkäiset, maahiset ja tonnut seikkailevat. Siksi ”jatkuva kasvatusta” on ihanne, koska se peitteisenä on lähimpänä ikuisesti tätä utopistista metsän

rakennetta kaikessa monimuotoisuudessaan. Todellisuudessa salama sytytti ennen palokuntia polttaen suuret aukot metsiin, jotka aikaa myöten uudistuivat luontaisesti. Mutta synkretistinen pakanuus johtaa ideologiaan, jota nimitämme luonnonsosialismiksi. Sitähän se oli natseillakin!

On kuitenkin selkeä ero kristinuskolla ja synkretistisellä pakanuudella. Jälkimmäinen korostaa ihmisen ”henkistä kasvua”, jolloin oletetaan olevan mahdollista kehittyä jonkinlaiseksi yli-ihmiseksi, mikä olisi ihmiskunnan kannalta jonkinlainen pelastuksen edellytys. ”Henkisen kasvun” eettisiä ja tiedollisia aineksia uskotaan löytyvän luonnonkansojen pakanallisesta ”todellisuudesta”, mistä nykyajan ihminen on vieraantunut. Professori Erkki Lähde lienee päässyt tällä ”henkisen kasvun” tiellä todella pitkälle, koska hän viime kirjassaan kertoo tullessaan

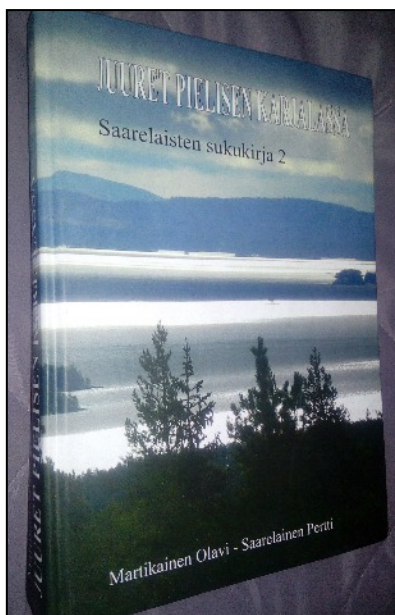
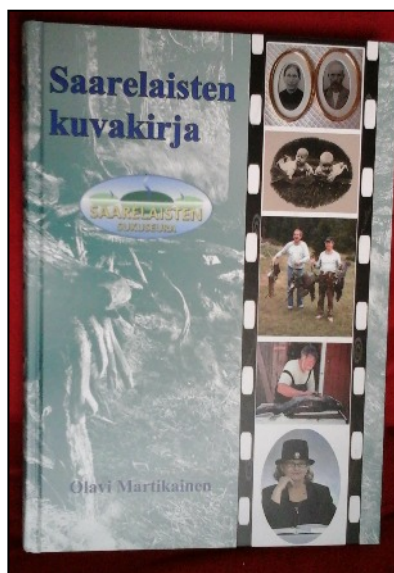
mainituksi tutkijamaailmassa ”YHDEKSI SUURISTA”!

Apostoli Paavali puolestaan toteaa tarkoittaen Kristusta: ”Hänen tulee kasvaa ja minun vähetä”! Raamatussa lukee myös: ”*Joka ei ota vastaan rakkautta totuuteen voidakseen pelastua, sille Jumala lähettää väkevän eksytyksen niin, että hän uskoo valheen*”! Raamatun mukaan pelastus on Kristuksessa, eikä ihmisen ”henkisessä kasvussa”! Täysin vastakkaisia ovat kristinuskon ja synkretistisen pakanuuden ja kirkonkin piirissä esiintyvän uusnostilaisuuden käsitykset. Jälkimmäisistä totean, että kun lähtökohtaoletukset ovat virheellisiä, ihminen näyttää joutuvan pelkojen valtaan ja vaipuvan totuusarvoltaan kyseenalaisten myyttien maailmaan.

Vehnäseukko

Vanha mies ja vanhapoika Juho Saarelainen uskoi naapurien mielestä vielä joulupukkiin. Oli linja-autossa kovalla äänellä sanonut: "Joulupukki se tuo minulle eukon!" Ihmiset ihmeissään olivat kääntyneet katsomaan, että kuka se noin puhelee. Talon naiset olivat sitten vehnätaikinasta leiponeet ja paistaneet tälle Juholle vehnäseukon, pannen vielä hilloa sisään. Jouluna Juho oli sitten syönyt eukkonsa ja tuumannut: "Mahan kohasta oli kaikkein makein."

Yrjö Saarelaisen tarinasta veänteli Olavi Martikainen

Nuori Saarelainen sukumaisemassa 1960

Seuraava teksti unohtui edellisestä Saarelaisten Sanomista:

SAARELAISTEN KUVAKIRJA Korjattavaa

Joku viisas kertoi, että ainakin yksi virhe pitää teksteihin sisällyttää. Tuli niitä useampia:

sivut 231 ja 260: Kirjaan eksyi kaksi kuvaa kahdelta eri lähettäjältä samasta henkilöstä. Todellisuudessa sivun 230 kuvan lähetti *Aarno Saarelainen* ja sivun 260 kuvan poikansa *Kimmon* välityksellä *Sulo Saarelainen*. Kuvissa uskotaan olevan keskustelujen perusteella *Juho Eeronp. Saarelainen*, s. 2.4.1866 *Varpasen Törmälässä* (sukukirja 2, taulut 5 ja 55)

sivu 265: *Kaisa Nevalainen* on o.s. (omaa sukua) *Pääkkönen* ja syntynyt *Kuhmossa*. Hänen puolisonsa oli *Paavo Nevalainen*. *Kaisa* oli, mihin alla oleva hautajaiskuvakin viittaa, *Lapalien Mäntyahon* tilan isäntä *Pietari Taavetti Saarelaisen* puoliso *Ainon*, o.s. *Nevalaisen* äiti. (*Sulo Saarelainen*)

Marjatta Lauronen epäili, kannattaako ilmoittaa hänen huomaamiaan pieniä korjaustarpeita. Mainitsen kuitenkin sivulta 312, että *Selma Paavont. Saarelaisen* oikea titeli oli *terveysisar*.

Katselkaapa rinnan *Saarelaisten sukukirjaa 2* ja *Saarelaisten kuvakirjaa*. Ne rikastuttavat toisiaan.

Sukulaisterveisin
Olavi Martikainen

Marjatta Törhönen

Viekin Elias Saarelaisen tyttäret

Anja ja Pirkko Saarelainen ovat olleet sukuseuran jäseniä sen perustamisesta alkaen.

Aino ja Elias Saarelaisen maanviljelijäperheessä tyttökkin pääsivät opintielle, samoin kuin kaksi heidän veljeään. Anja ja Pirkko kävivät oppikoulun Lieksassa, jossa Anja jatkoi vielä opintojaan kauppaopistossa. Pirkko puolestaan kävi kauppaopiston Kuopiossa.

Työurat aukenivat Nurmeksen Osuuspankissa, jossa molemmat työskentelivät opiskeluaikoinaan harjoittelijoina. Pirkko Saarelainen oli siellä pankkitoimihenkilönä vuodet 1961–74 ja välillä hän suoritti kauppaopiston 1966–68. Hän siirtyi sittemmin Juuan Osuuspankkiin, jossa työskenteli toimistopäällikkönä vuodet 1974–97.

Anja Saarelainen puolestaan aloitti opiskelujen jälkeen ansiotyöt Nurmeksen maalais-

kunnan koulutoimistossa ja siirtyi pian silloisen Nurmeksen kauppalan kansliaan, aluksi puhelinvaihteen hoitajaksi. Eläkkeelle hän jäi 2015 kaupunginjohtajan sihteerin virasta palveltuaan kuntaa yhteensä 42 vuotta.

Suvun vaiheet kiinnostivat

Eetu-setä eli Mauno Edward Saarelainen oli tyttöjen isän **Elias Saarelaisen** veli. Eetu-setä toimi Petsamon kunnankirjurina ja esimiehenä ja sodan päätyttyä Inarin kunnanjohtajana. Hän teki jo 1960-luvulla tutkimusta Saarelaisten suvusta. Anja ja Pirkko tutustuivat Eetu-sedän aiheesta kokoamaan aineistoon, kuten vihkoseen nimeltä *Es-kosta Mikkeliin, muistoja*. Se herätti kiinnostuksen omiin juuriin ja kun Saarelaisten sukuseura perustettiin Kolin Maunolassa vuonna 2000, he lähtivät innolla mukaan toimintaan. Pirkko Saarelainen

Kuva Viekin kirkosta

toimi seuran perustamisesta saakka toiminnantarkastajana, viidentoista vuoden ajan. Hän luopui tehtävästä Kuopion sukukokouksessa.

Molemmat Eliaksen tyttäret pitävät sukuseuran toimintaa tärkeänä. Se on lisännyt yhteisöllisyyttä ja tietoa omista juurista. Sukukokoukset ja muut tapaamiset oheishjelmineen ovat olleet heidän mielestään kiinnostavia. Myös sukukirjojen valmistuminen on ollut merkittävä saavutus. Kiitokset lähtevät **Olavi Martikaiselle**.

Anja ja Pirkko Saarelainen toivovat, että sukuseuran kotisivut pidettäisiin ajan tasalla. Siellä voisi heidän mielestään olla sukutapaamisten välilläkin säännöllisesti joitain uusia, Saarelaisia koskevia juttuja. Näin yhteys sukuseuraan säilyisi vireänä myös sukupäivien välisenä aikana. Ja sukutapaamiset olisivat heidän mielestään parhaiten saavutettavissa Itä-Suomesta, jos ne järjestettäisiin Keski-Suomessa, rautatieyhteyksien äärellä.

Viekissä syntyneet Anja ja Pirkko Saarelainen ovat olleet mukana sukuseuran toiminnassa sen perustamisesta saakka.

Anita Saarelainen: Hyppy tuntemattomaan

Väitöskirjani jälkeen olen kirjoittanut kaksi tietokirjaa, joissa kummassakin olen sukeltanut itselleni täysin outoon maailmaan. Ensimmäinen kirja oli tammikuussa 2016 julkaistu *Elokuvia ja vanhoja autoja – Rekvisiittamestari Risto Höylän tarina*. Toinen oli tämän vuoden helmikuussa julkaistu *Nyt se Ikkala tulloo! Eläinlääkäri Veikko Ikkalan vuodet Saarijärvellä*. Niin mobilismi kuin eläinlääkärin työ olivat minulle uppo-outoja ennen kirjoitusurakan alkua. Esittelen tässä nämä kirjat ja kerron niiden tekemisestä.

Mobilismi-innostus tarttui

Mobilisti ja rekvisitööri **Risto Höylä** on tehnyt merkittävän elämäntyön elokuvien ja teattereiden rekvisiitan suunnittelussa ja toteutuksessa. Erityisesti hän on ansioitunut sota-ajan ajoneuvojen ja muun kaluston entisöinnissä. Keski-Suomen Mobilistit ry:n hallitus oli sitä mieltä, että tämä työ tulisi työvaiheineen ja kuvineen saada alan harrastajien ja jälkipolvienuolottuville. Varapuheenjohtaja **Seppo Halminen** ehdotti minulle Risto Höylän elämäkerran kirjoittamista.

Suunnitelmana oli tehdä kuvitettu kirja, jota jaeltaisiin pääasiassa mobilistikerhojen jäsenille. Hankkeen rahoitus suunniteltiin pääasiassa kerhojen avustusten varaan. Keväälä 2015 käsikirjoituksen olles-sajo varsin pitkällä kustanta-jaksi löydettiin kuitenkin *Docendo Oy*

Jyväskylältä, mikä helpotti julkaisemista ja varmisti kirjan laadukkaan taiton.

Risto Höylän muistelukset, joita nauhoitettiin kymmeniä tunteja, olivat tärkein tietolähde. Lisäksi **Ulla Höylän** kokonaisuus ja järjestämä kuva- ja lehtileikearkisto oli korvaamaton aarreaitta. Lisäväriä kirjaan saatiin Risto Höylän mobilistiyhteistyön haastatteluista. Jos Saarelaisissa on innokkaita mobilisteja, he varmaan tuntevat keskisuomalaiset **Aarno**

Koivikon, Risto Harvian ja Hannu Asunnan. He antoivat aikaansa ja perehdyttivät minut mobilismiin harrastuksena. Voi sanoa, että itsekin innostuin asiasta niin paljon, että perheeseemme hankittiin viime kesänä vanha räätisitikka.

Elokuva- ja televisiotuotantoa ja niiden vähemmän tunnettua lavastajan, järjestäjän ja rekvisitöörin työtä valottivat antaumuksella **Raimo Mikko-la, Perttu Pohjanperä ja Ti-**

mo Jyllikoski. Haastattelin myös muita alan asiantuntijoita.

Kirja sai hyvän vastaanoton ja se myytiin vuodessa lähes loppuun.

Värikäs eläinlääkäri valloitti

Saarijärveläinen **Veikko Ikkala** oli kunnioitettu, taitava ja pidetty eläinlääkäri. Työssään hän oli riiska ja varmaotteinen ja hoiti vaikeimmatkin tapaukset ammattitaidolla, jopa ilman asianmukaisia välineitä. Eläinlääkäriä arvostettiin maalaistaloissa, olihan kyse tuotantoeläinten terveydestä. Eläinlääkärin työ oli Veikko Ikkalalle kutsumus: hän oli onnellinen voidessaan auttaa eläimiä. Ikkala opetti omistajia hoitamaan eläimiään ja antamaan itse ensiapua niiden erilaisissa vaivoissa.

Saarijärveläiset muistavat Ikkalan myös kalanviljelyn uranuurtajana. Hänen kädenjälkensä näkyy edelleen Kappelilammen *Kalastajakylässä*. Hän oli myös kekseliäs. Siitä esimerkkinä ovat lohenkasvatuskokeilut ja porojen laiduntaminen. Hän oli mukana myös kehittämässä suomenpystykorvien jalostustoimintaa.

Kirja julkaistiin Veikko Ikkala satavuotissyntymäpäivän kunniaksi 14.2.2017. Se kertoo Veikko Ikkalan lähes 40 vuotta kestäneestä työstä kunnaneläinlääkärinä ja toiminnasta Saarijärven seudun hyväksi. Kirjan suola ja sokeri ovat haastateltujen kertomuk-

set ja muistot Veikko Ikkalasta. Veikko Ikkala kuoli 1985.

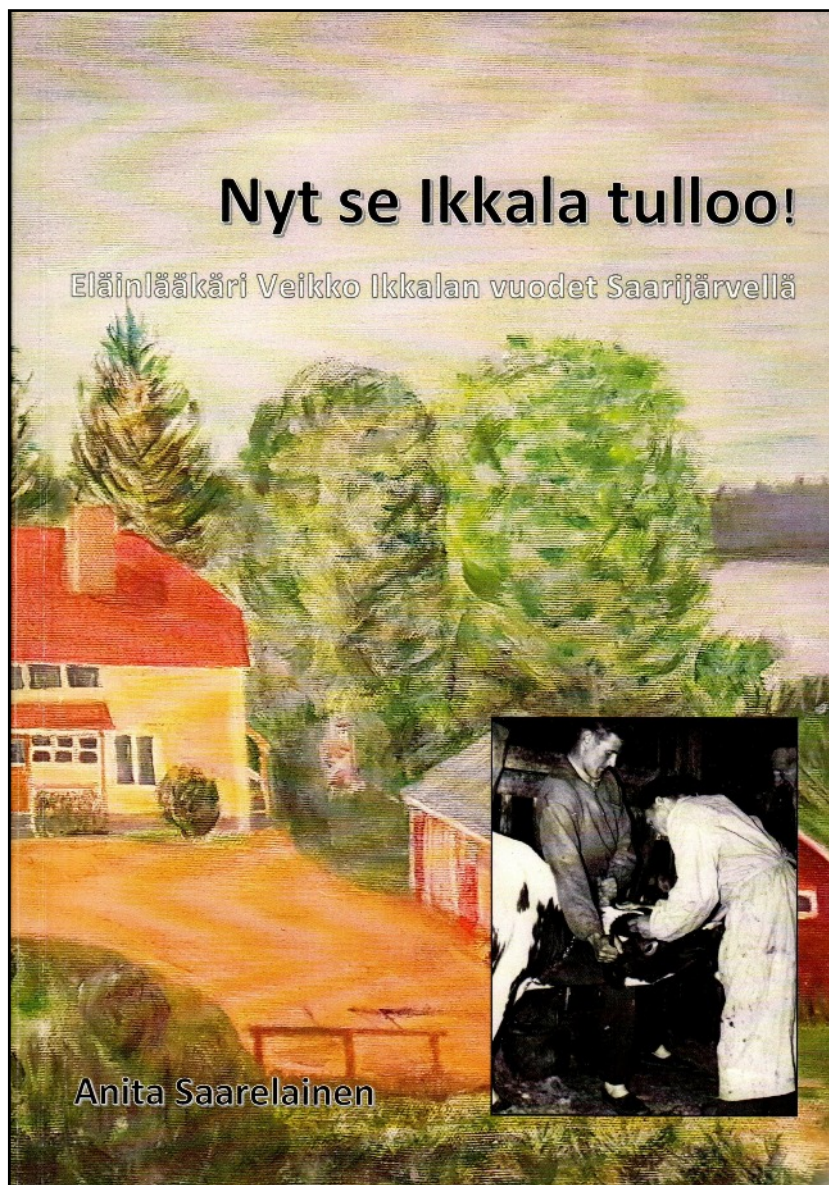
Nimensä kirja on saanut nuoren emännän parkaisusta *"Nyt se Ikkala tulloo!"*, kun odotettu ja hieman pelättykin eläinlääkäri kaarsi autollaan pihaan. Talon *Lassie*-koira huomasi emännän hermostumisen ja hyökkäsi kiinni Ikkalan lahkeeseen.

"Tuommoinen luonnevikainen koira pitäisi lopettaa!" Ikkala huudahti. Hänen mielestään suomalaisen maalaistalon pihaan kuului vain suomenpystykorva, eivät vieraat rodut.

Tein kirjan Ikkalan perikunnan tilauksesta ja sen kustantamana. Tämäkin kirja sai hyvän vastaanoton, se myytiin kolmessa kuukaudessa lähes loppuun.

Jos kiinnostuit jommastakummasta kirjasta ja haluat sen omaksesi, ota yhteyttä (puh. 0400 599090). Kumpaakin kirjaa on minulla vielä muutama kappale.

Anita Saarelainen

Lahjavinkki

Sukuseuran korut

Sukuseuran nimikkokorut on suunnitellut ja valmistanut korutaiteilija Heta Andersonin hallituksen hyväksymien mallien pohjalta. Korut valmistetaan sterling-hopeasta käsityönä ja virallisesti leimattuina. Koruja valmistetaan tilaus-työnä myös keltakullasta.

1. Saari-pinssi á 36€

2. S-riipus á 65€

3. S-korvakoukut á 110€

4. S-tappikorvakorut á 110€

5. Saari-kalvosinnapit á 125€

6. Saari-solmioneula á 115€

Koruja voi tilata Kalevi Saarelaiselta
osoite: Ruonasalmentie 10 b, 00830 Helsinki
puh. 0400 467 003 E-mail: kalevi.saarelainen(at)hordesign.fi

Maanmainiot sukukirjat

Lahjaksi, tietolähteeksi, lukuhetkiin...

1. **Ei oikeutta maassa saa.** Suvun vaiheita ja sukutauluja vuoteen 1810. Hinta 30,-
2. **Juuret Pielisen Karjalassa.** Saarelaisten perusteos, yli 800 sivua. Kaikkien sukuhaarojen sukutaulut ja kuvitusta teksteineen. Hinta vain 50 euroa.
3. **Saarelaisten kuvakirja,** 336 sivua pääosin kuvia. Hinta 50 euroa.

Kaikkiin tilauksiin lisätään postikulut.

Tilaukset:

Raimo Saarelainen, puhelin 050 563 2180 tai sähköposti
raimojk.saarelainen@gmail.com

Nuorena Hesarin palstoille

12-vuotiaat Pyry Pallaskorpi ja Aapo Unkuri ylsivät Hesarin palstoille ja saivat ansiosta makean kannusteen toimeliaisuudestaan.

Kaksikko, joista Aapo on äitinsä isän kautta Saarelaisia, keksi paistaa vohveleita kadulla ohikulkijoille. Roikka kadulle, rauta kuumaksi ja vohveleita kauppaamaan. Tavoite oli koota rahaa kuvauskooperiin ja kuinka kävikään.

Rahaa tulikin, joskaan ei aivan kopterin hintaan asti. Kaupassa oli kuitenkin kuultu nuorten innosta ja molemmille yllätyksenä kopteri lahjoitettiin. Varmaa tietoa ei ole, onko kopterilla jo saatu julkaitavia videoita, mutta poikien vohvelitempaus ainakin on yltänyt FB-sivujen julkiselle osastolle ja sitä on katsottu lähes tuhat kertaa.

Aapo, 12 v., pani kaverinsa kanssa yrityksen pystyyn Helsingissä. Tuotolla hankitaan "robottikamerat" ottamaan kuvia ilmastä. Aapon äiti on sukuseuran hallituksessakin ollut Heli Unkuri, jonka isä on Aarne Saarelainen Rautavaaralta. (Kuva HS)

Kalaonnea

Jonkin kerran aiemminkin innokkaana vapaaajan kalastajana lehdesämme esiintynyt Pertti J. Saarelainen Lieksasta koki kalakaveri Juha Lukkasen kanssa mieluisan hetken verkkoja Märajälähdellä nostaessaan.

Vaikka Aprillipäivä olikin ei verkon paino ollut pilaa vaan totisinta totta. Painoa kuhavonkaleella oli 6,5 kiloa ja pituutta 81 cm.

Pertti J. Saarelainen ja Juha Lukkanen. Kuhasaalis 1.4. verkosta Pielisen Märajälähdestä.

Sukuseuran välle

Kesäretki lisalmeen

Seppo Saarelaisen myötävaikutuksella järjestetään kesäretki **Betonimestarit Oy:n** tehdasvierailulle 12.6.2017. Kokoontuminen klo 10:00 Olvi-oluthallille os.Luunientie 4, 74100 Iisalmi.

Sieltä siirrytään pienemmissä ryhmissä tehdaskierrokselle. Ryhmät voivat odottaessa omatoimisesti tutustua Olvin panimomuseon näyttelyihin.

Vierailijoita pyydetään vieraamaan mukaan turvakypärä ja -liivit, jos sellaiset löytyvät.

Retkelle tulee tehdä sitovat ilmoittautumiset allekirjoitaneelle viimeistään 29.5. mennessä.

Ajankohta: 12.6.2017 klo 10:00

Paikka: Olvi-oluthallille os.Luunientie 4, 74100 Iisalmi

Ilmoittautuminen: 29.5. mennessä

Kalevi Saarelainen, puhelin: 0400467003
Sähköposti: kalevi.saarelainen@herdesign.fi

HELKKARI

- Anteeksi, voitteko neuvoa, mistä lähtee tie Helkkariin!

- Mihin?

- Helk – ka- riin!

- Hel – Kari! Onko se jokin luoto taikka saari?

- En minä vaan tiedä.

Kyllä sellainen paikka jossakin on.

- No oletteko te sinne oikeasti menossa?

- Minä en oikein sitä-kään tiedä, mutta tahtoisin kuitenkin tietää, mistä sen voisi löytää.

- Ei minulla ole aavistustakaan, missä sellainen paikka on. Voisiko se olla jokin pikku saari tuolla Kallavedellä? Siellä on pikku saaria, joilla voi olla varsin eriskummallisia nimiä.

- En ole koskaan saanut tietää osoitetta sinne,

vaikka minua on käsketty useinkin viemään sinne jotain, jopa painumaan sinne itsekin.

- Sanoitteko Helkkariin?

- Sanoin, sanoin.

- Oletteko te hullu?

- Saattaa olla, että älynlahjani ovat vaatimattomat. Koulussakin sain aina nelosen maantiedossa.

- PAINUKAA

HELKKARIIN!

In memoriam

”Onko teillä tämmösiä?”, kysyit ja näytit kyläkaupan tiskillä rantasandaaleja. ”On”, vastasi myyjä. ”Niitä minä en ota, mutta ehjät samanlaiset voisin ottaa”, totesit.

Pieni kujeilun virne matkassa taivalsit tiesi. Kulussa auttoi hevonen, sittemmin hevosvoimat. Lavalla kulki hiekkaa, polttopuita, lunta, joskus kansakulkijoita matkalla marjaan. Kuoppaistakin tietä, joskus vastamäkeen, joskus myötäiseen. Sellaista elämä on.

Meille nuoremmille lapsuusperheesi ja sen viimeinen yhteisasunto edustivat sukua, Saarelaisia. Satulaseppä-nahkuri-verhoilija isäsi Riku, jota minä en koskaan ehtinyt tavata, veljesi Antero, Olavi, Martti ja siskosi Annikki ja Elma sekä Alma-äitisi. 1926syntyneenäolit pesueen nuorin.

Kerroit tarinaa Antti-ukistasi, nahkuri hänkin, joka Kolin Syrjästä oli lähtenyt Kiihtelyksen kautta Joensuuhun: tarinan mukaan oli kovakuntoinen -kulkenut tarpeen niin vaatiessa Suojärvelle jalkapelissä juomanhakuun. Oli kuulemma sammunut Kolilla niin, että pään jälki oli painunut kallioon...miesten juttuja.

Talo Joensuussa. Se tämän sukupuun oksan runko. Se oli Merimiehenkatu 40, jonka vieressä kadulla äitini kanssa tulim kuvatuksi 1950 luvun lopussa. Kuvittelin pitkään, että kesäinen pihapotretti perhestäsi oli otettu tuon talon pihassa. Ilmeisesti ei, vaan Sepänsäädulla. Lapsuutesi oli värikästä, oli muuttoja, isän toisen käden puukotus, lyseoonkin ehätit parin ensimmäisen luokan verran talvisodan al-

la. Sanoit, ettei sinulle pahnun pohjimmaisena jäänyt koulutielle tarvittavia eväitä. Hyvin kuitenkin matka taittui.

Tuo meille Saarelaisten ”sukutalona” kokema pihapiiri oli kotisi lyseovuosista alkaen. Omakin perheesi aloitti taivaltaan siinä, kunnes muutitte Mutalaan, sittemmin Linnunlahdelle. Kaikki paikat tulivat tutuiksi minullekin, veljenpojalle.

Niin monelle muullekin, samoin sisarukseksi. ”Voi että, mie joskus toivoin, että olisipa

Aarne ”Ake” Saarelainen oli Joensuussa tuttu näky kuorma-autonsa kanssa, tässä ensimmäinen niistä -hevosen jälkeen.

Merimiehenkatu 40 kuvattuna 1950-luvun lopulla. Talo oli perheen ja perikunnan hallussa 1930-luvulta 1973:een.

Kesäinen perheidyllä vasemmalta Annikki, Antero, Elma, Aarne, äiti Alma, Olavi, isä Rikhard sylissänsä Martti. Perheessä oli myös nuorena kuollut Erkki (1918-30). Kuva myös sk 2 taulu 107)

Anni adoptoinut minut!” tokaisi pikkuserkkuni Tarukin, vanhimman veljesi pojan tytär. Niin läheiseksi oli Anni-täti hänelle Merimiehenkadulla tullut.

Tontille kohosi kerrostalo 1973 jälkeen. Maisema muuttui, muistot jäivät. Sinun tiesi jatkui, omat viisi lastasi kulkiivat mukana vaimosi Liisan myötä. Yksi toisensa jälkeen omasta sisarusparvestasi poistui. Sinun kalenterilehtesi käännettiin viimeisenä 28.4.2016. Vaimosi Liisa seurasi kahta kuukautta myöhemmin. Se oli yhden aikakauden pääte piste tätä Saarelaisten sukupuuta.

”Voi että sinä olet Aken näköinen”, totesi eräs hautaisvierastasi minulle. Nii-in. Samoja geenejähän meillä, Saarelaisten sukupuun oksilla kulkevilla.

Hieman myöhemmin poikasi Timo, serkkuni, käväisi luonani: ”Minusta tuntuu, että tämä voisi kuulua sinulle”, sanoi ja ojensi kummikirjan. Siinä ”her-

ra Aarne Saarelainen” oli merkitty yhdeksi kolmesta kummistani. Sitä en ollut muistanut, mutta hyvä kummi olit, monessa mukana. Jälkipolvi jatkaa elämää. Muistot jäivät.

Kesä tulee, niinkuin aina on tässä ajassa tullut. Taidan käydä ostamassa rantasandaalit. Sellaiset varvasremmeillä varustetut.

Merimiehenkatu 40 Saarelaiset, vasemmalta Elma (1920-1995), Annikki (1916-2006), Alma-äiti (1884-1959), Aarne (1926-2016), Rikhard -isä (1880-1947), Martti (1923-1980), Olavi (1914-1966), Antero (1011-2000). Kuuluvat sukuhaaraan 4 lähtien Kolilta, kun Rikun isä Antti (1852-1909) muutti Joensuuhun 1873.

Tervetuloa Saarelaisten sukuseuraan

HUOM! Merkitse tilisiirtoon tarkka osoitteesi!

Saajan tilinumero	FI46 5600 0520 2536 52	TILISIIRTO GIRERING	
Saaja Mottagare	Saarelaisten sukuseura ry	☐ Jäsenmaksu v. 2016 ja 2017 (30e/hlö)	
Maksaja Betalar		☐ Jäsenmaksu v. 2017 (15e/hlö)	
Allekirjoitus Underskrift		☐ Ainaisjäsenmaksu (150e/hlö)	
Tiilitä nro Från konto nr	FI	Nimi: _____	☐ Lahjoitus
		Osoite: _____	
		Viitenro Ref.nr	
		Eräpäivä Förf.dag	EUR

